

І. О. БИЛИЦЯ,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури, заступник декана
з наукової роботи судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РОЛЬ ЕТИКЕТУ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРІВ

Важливою складовою професії прокурора являється дотримання ними правил етикету у своїй повсякденній роботі. Такий обов'язок закріплено в пункті 1 частині 4 статті 19 Закону України «Про прокуратуру», де зазначено, що прокурор зобов'язаний виявляти повагу до осіб під час здійснення своїх повноважень [1].

Важливою складовою прокурорського етикету являється також і зовнішній вигляд працівника прокуратури. Тому вони повинні бути стримані у виборі повсякденного вбрання та свого зовнішнього вигляду.

Загальною вимогою щодо прокурорського етикету є пристойний зовнішній вигляд прокурора. Із цього приводу досить влучним є українське прислів'я: «Який на вид, такий і на натуру!». Хоча цей вираз не слід абсолютизувати, він має під собою певне життєве підґрунтя [2, с. 99].

Слід відмітити, що в чинному Законі України «Про прокуратуру» відсутня вилога, щодо обов'язкової наявності у працівників прокуратури форменого одягу на відміну від попередньої редакції цього Закону, де в статті 53 було передбачено, що право носити єдиний формений одяг мають працівники прокуратури, яким присвоєно класні чини, причому безкоштовно, з відзнаками відповідного класного чину [3]. Вимогам, щодо форменого вбрання, затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 р. № 1392 «Про формений одяг працівників органів прокуратури, яким присвоєно класні чини» [4].

З прийняттям нового Закону України «Про прокуратуру» обов'язок прокурорів щодо наявності в них форменого одягу зник, адже в тексті самого закону не має відповідної норми права з цього приводу. Проте в Кодексі професійної етики та поведінки прокурорів, а саме в статті 20 зазначено, що публічний характер діяльності прокурора та перебування під постійною увагою з боку суспільства покладає на нього особливі вимоги щодо відповідного зовнішнього вигляду. Прокурор під час виконання службових обов'язків має дотримуватися ділового стилю одягу, який вирізняється офіційністю, стриманістю та акуратністю [5].

Слід відмітити, що доречно було б доповнити текст Закону України «Про прокуратуру», щодо обов'язковості використання прокурорами

у своїй службовій діяльності форменого одягу встановленого зразка. Адже, використання прокурором форменого одягу у службовій обстановці не лише сприятиме підвищенню авторитету прокуратури та її окремих представників, але й вносить елементи упорядкованості у відносини прокурора зі своїми колегами та іншими громадянами. Варто при цьому зазначити, що авторитет прокурора і значення форменого одягу істотно знижуються, якщо прокурор мириться з тим, що його формений одяг виглядає неохайно.

Проте, уявляється, використання прокурорами форми у судовому процесі, особливо кримінальному, із зовнішнього боку виглядає як показник певної нерівності захисників у порівнянні з представником обвинувачення.

У зв'язку із цим виглядає доречною пропозиція В. Долежана про доречність «запровадження мантий не лише для суддів (червоного кольору), але і для прокурорів (чорного кольору), а також для адвокатів-захисників у судовому процесі. Щоб не довелося переносити ці громіздкі витвори кравецького мистецтва з прокуратури і назад, для них слід відвести місце у якійсь шафі у приміщенні суду» [6, с. 43].

Доцільно також включити до Кодексу вимогу щодо додержання розумної достатності у виборі зачісок, косметики, ювелірних виробів та інших прикрас, призначена в основному для прокурорів-жінок.

Дотримання вимог етикету стосовно свого зовнішнього вигляду та поведінки у судовому процесі має сприяти як підвищенню рівня дисциплінованості та етичної культури кожного окремого працівника, так і авторитету прокуратури в цілому.

Список використаної літератури

1. *Про прокуратуру* : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2015. — № 2—3. — ст. 12.
2. Билиця І. О. Професійна етика прокурора : монографія / І. О. Билиця. — Одеса : Юридична література, 2005. — 184 с.
3. *Про прокуратуру* : Закон України від 1 грудня 1991 р. № 1789-XII // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] — Режим доступу до сайту : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1789-12> (Закон втратив чинність).
4. *Про формений одяг працівників органів прокуратури, яким присвоєно класні чини* : Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 року № 1392 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] — Режим доступу до сайту : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-98-%D0%D0%BF>.
5. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів від 27 квітня 2017 року затверджений всеукраїнською конференцією прокурорів // Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс] — Режим доступу до сайту : https://www.gp.gov.ua/ua/vskonpp17.html?_m=publications&t=rec&id=207089.
6. Долежан В. Прокурор і суддя проблеми взаємовідносин у судовому процесі / В. Долежан // Вісник прокуратури. — 2008. — № 2. — С. 38—43.